

Holy Preface Amis.

54. qadagahjums.

Alt. 34.

Trefschdeenâ, 20. August (1. September).

1875.

Redakteeraadreße: Pastor Saksanowitsch, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Alfredska Beuthorn I. (Meyer) grabmatu böhde Zelgawā.

Rahbitajs: No eekfchsemehm. No abrsemehm. Bisjaunakbs finas. Preeskch fahmnezebm un meitabm. Isbraukschane us Runo falu. Munas fouras dufmas. Alku nelatme. Atbildas. Studinaschanas.

No efficient mechanism.

Baltijas generalgubernatora kungs, firsts Bagration, 30.
Juli us ahrsemehm ißbrauzis.

No Kuldīgas. Dzelszela leelās waram schihs sūnas pa-
fneegt. Tas no ministerijas ijsjuhtītāis wirsēinscheneeris Pa-
dalko, kam bij usdohtis traſeercht libniju no Wainodes us
Wentspili, scho libniju ir jau ijswilzis Juli mehnejcha eefah-
kumā; bahnusi winsch bij nogudrojis pee Taurkalnes, bet pee-
profija vee Kuldīgas magistrata, waj tam tas tā pa prahtam.
Magistrats atbildeja, ka wiſch wehletohs bahnusi tuwok pee
pilſehta, ja buhtu isdarams, ap pilſehta kapeem. — Pastar-
pahm wehl daudsi zere, kas sin waj Tukuma-Wentspils
dzelszela libniju neibareſchoht tā panahkt, ka ta no Tukuma
eetu gar Kuldigu us Wentspili; wiſi tee pilſehti un tāpat ari
muſchās, kas us schihs libnijas gul, ir no ſawas puſes
luhgſchanas fuhtijuschi, lai to libniju gribetu tā lobziht, ka
wina gar Kuldigu eet. Atbildas wehl us to leetu ne-efoh.

Kuldīgas krahīšanas lahde grib ar ministērijas atvele
lešchanu ibsā laikā ari to eeri teht, ka nems preti naudas, kas
us auglu augleem tohp nogulditas. Preelsch tahn naudahm,
ko us augleem nodohd, buhschoht ar nahlofchu ūaungadu ūahkt
tā rehkināht, ka intreses tohp ūaititas latreis no nahlocha
mehnescha pirmahs deenas. — Ministerijai esoh ari wehl no
Kuldīgas statutes preelschā liktas, ka tur war pilſchta bankai
joprohjam ta teesiba buht, naudas fanemt jeb aīsleeneht, bet
ari andeli west ari wifadeem waltsnaudas vavibrem.

— Tas lohpu mehris (leefas fehrga) ap Kuldigu wehnau mitejees; d'sirdam, ka weenam Kuldigas pilfehta fungam G. wehl nupat firgs ar scho kaiti aifgahjis pohstā; fungam gadijees isbrauzohi firgus laizinu pamest netahlu no kahdahm mahjahm, kur lohpu mehris bijis; kaut nu gan nemas nau tais mahjās eelchā bijis, tad tomehr is ta gaisa strehka to fehrgu lihds panehmees; lohpu dakteris teiziš, ka tas buh-schoht zaur muschahm peelipis, jo muscha no neweheligas weetas nahkdamas spehjoht fehrgu kahdu gabalu ainsiest us zieem lohpeem.

Tukuma apgabalâ dauds faimneeki ar lohpu pohstâ aiseefchann ir peemekleti, gitam gohwëlohpi, gitam sirgi us ahtru rohku pohstâ gahjuschi. 29. Juli naakti wehl behdigaks notifunis muhs istrauzejo: Slohkenbeles Kihmar faimneeklam neddesa rija lihds ar wifseem rudseem, tà ka nu faimneeks bes sehllas, bes maises, bes lohpu elvja valizis. Glahbt nelo ne-

spehja, nezik azumirklos wifa ehka bij uguns leefmas pahrewehrtukses. Ka uguns zehleses, wehl nau skaidri sinams.

J. K., b., g.

No Moschaikem. Pagabjuſchu seemas fivehku laikā kahdam lungam no Leepajas us Rihgu brauzoht, Moschaiku dſelſzela ſtanzijā, reſtrazijā, us buſetes bij peemirſees denkelbuks ar 1000 rubleem ſlaidra naudā un dascheem wehrtſpapihreem. Up iſho buſeti, pirmajā klafē, fungu bij tik daudska tſchumeja ween, bet reſtrant ē. eewehrojis, kurſch no teem ſawni naudas maku us buſetes peemirſis, to nehmis, pee eh-dama galda aifneſa un ihpachneekam atdewa, kurſch pats wehl nebij apkebrees, kaſ tam truhla.

Kungs par tahdu resturanta peeklahjibu tam pateizees, kur ween nahza ispaunda wina gohdu, un kahda dahma Rihgā dsirdejusi, ka Moschaiku dselszelo stanzija tik drohscha weeta, tanī nakti no 2. us 3. Augusti, no Leepajās us Rihgu braukdama un kahdas 5 stundas Moschaikds us tahlaibraukschann gaid-dama, sawu mantelsaku bij noguldijsi vīmas klases watt-sahles preekschnamā. Bet kā ta istrukkabs, kad galā atrada, ka tanī weetā, pa to laiku, winas mantelsaks bijis atraisīhts un no ta isnemtas 24 leelas, frischas treknas Leepajās butes. Ta skahde nu gan nebuhtu leela, bet butehm bij ihpāschā leela wehrtiba; jo dahma tāhs weda teem sawejeem zeema kūkulim, tadehl wina gauschi noschehlo, ka ari drohschā weetā netruhkfst tahdu putnu, kas veelen pee zita kules.

No krohna-Öfirzeema. Awisës lafam, ka dauds zitäs muhsu gubernas pufes lauka augli, wißwairak seemas fehja, it labi isdewusches, tà kà to ari paschi ar sawahm azihm redsejuschi, kam gadijahs us zitahm puzechm aissbraukt, ka lauki stahw discheni labi. Bet muhsu Engures juhrmolas lauze-neekem ix gan ar lauka augleem zitadaki. Wifä tai apgabalâ no Tukuma fahkloht lihds pat Talseem un wehl tahlok, no juhras rehkinoh tähdas 3—4 jubbdes platumä, wahji ar lauka augleem stahw, jo seemas fehja jau sneegam no-eijoht daschi par puñi, zits par trefchdalu isara, redsedami, ka dslais sneegs muhsu nelihsenäsemes un mescheena laukös bij pawifam ispuhdejis. Nu gan eefehja wafaras fehlu, bet lihds ar zitu wafareju pee tafs faufas wafaras deesgan wahji isdewahs, jo mums par wifü wafaru, lihds virmam Augustam, tik pahri reises lija, tà tad wehl daudsi kam zeetas mahlu semes pirmzilä ja-ar. Dascham faimneekam, kas zitös gadös 5, 6 lihds 7 rijas rudsu nokuhla, schogad japeeteek ar 1, 2 un 3 rijahm. Daudsi ar noskumuschu sirdi reds rudenit pus-tukschu tuwojamees, par saweem grubteem puhlineem. Gan muhsu zeen. mahzitajs Bader k. sinaja muhs fliprinahrt ar fwechteem ewangeliuma wahrdeem, kas noliki us 7. fwehldseen

vebz wafarwehktu atfweht., fur pats Pestitajš tohs 4000 tukfnesi ar mag maišem un mag siwihm pa-ehdinajis, tapat ari tagad wehl mums to masumu latram ſewiſchki war ſweh-тиht; ja tik paſchi ne-efam kubtri Wina ſuhgt un Winam uſtizeht, tad tas masums war tapat tapr daudſuma zaur Wina ſwehktu. Ta Runga waigs ir diwlahrtigs. ſchelastibas un duſmibas waigs. To duſmibas waigu mehs atſihſtam pee tam, ka mums tik mas ſizis ifaught un to ſchelastibas waigu, ka Winſh lad grib tad war muhs atkal gan ſweh-тиht. Seena ſauſas plawas lohti masu lahrtu plahwahm. Ar dahrſa au-gleem wiſi apfwehktiti, bet tik zaur to leelu ſauſumu dauds ahboču teek no tahrpeem maitati. No ſlimibahm un lohpu fehr-gham ſlowehts Deewſ, efam lihds ſhim paſargati. —

J. F.

Ungurmuischias leelskungs v. Kampenhausen, kaſ pats ir leels biſchukohpejs un jau dauds gadus uſ to puhejahs, ka waretu biſchukohpſchanu Widſemē paweziňah, eſoht 3000 rubl. dahwinajis preeſch biſchukohpſchanas eeriktes pee Walka s pil-ſehta, lai uſ tahdu wihi ſkohlotaju ſeminariſteem buhtu eefpeh-jams ar biſchu kohpſchanas amatu eepaſhtees un lai zaur to kahrtiga biſchukohpſchanan wairak pa ſemi iſplatitohts. Waran til no ſirds wehleeteſ, ka ſhee puhlini paſkubinatu Bat-weeſchus uſ to no winu fentehweem til zihtigi kohtu darbu.

(Balt. w.)

Widſemes jaunais wihegubernatora k. barons Krüdener ir 4. Auguſt ſawā amata cestahjis.

Ari **Lehrpatas** apgalba tai leela karſumā, ir ſchur tur lohpu mehris rahiſjees. Ta Purmanu muſchā no 23 ar ſee-ſas fehrgu eefliuſcheem lohpeem noniha 6 ſirgi un 3 wehrſchi. Laiwas muſchā 1 ſirgs aifgahja pohtā.

Pehterburas lepna, dahrga laiku baſniza tohp no ahrenes appuzeta; marmora taheles tohp ſkaidrotas un uſpolee-retas un rohbini pilditi; amaneeki ilgaku laiku dſihwoja ga-weenu ſtuhri un tagad ſtaſaſhas zet uſ oħtru ſtuhri pret Admi-raltejas plazi. Un ko dohmajeet? ſchi weena ſtuhra uſpuze-ſhana no ahrenes ween bij maſfajus 100 tuhkt. rubtu.

— Pehterbudsneeki prezajahs, ka lihds ſhim gohds Deewam koleera fehrga nerahdahs, pavifam tik 2 eekſch wiſa ſchi laika ir ar to apfliuſchi; ari karſona gukas mitejotees.

No Arenburgas (Sahmu falā) well uſ Pehrnaw u telegraſt; pa juhrs gabalu drahte jau ir likta, tagad wehl taifa tohs ſlabus uſ zeetas ſemes un tad liks to drahti.

No Nihwas rakſta, ka Kokandas ſemē eſoht dumpis iſ-zeblees; Kokandes kans eſoht padſihts un zits waldeeneks wiia weetā eefehdis.

Zeetumneku ſkaitis, ka 1874. gadā uſ Siberiju nodiſhti, bij 16,602, kahds 1000 wairak neka aifpehrnā gadā.

Siberijas jaunais generalgubernators, generalis Kasna-kows, jo rubpigi gahda, ka waretu ari Siberijas leelo ſemes gabalu dauds maſ par gaifchaku pahrwehrtiht; ſtarv zitahm leetohm wiſch ir waldischanai to luhgſchanu atneſis, lai zet Siberija weenu uniwersiteti; bes ſchahdas augtas ſkohlas truhkſtoht mabzitu teefas lungu, dakteru ari pa wiſu to leelu ſemi eſoht tik kahdi 50. Ka dſirdams, waldischanan gribohit ari 250 tuhkt. rubl. eerahdiht preeſch ſchahdas augtahs ſkohlas Siberija.

Kreewuſemes weetneeks pee Turku ſultana, generalis Ignatjewſ bij weſelofchanahs labad brihwlaizinu nehmeeſ, bet lad nu Turkos darbs kahjās, tad ir weetneekam pawehlehts tuhdal uſ Konstantinopoli braukt, lai war ſkaidri ſinoht, ka

tur ar to dumpi klahjahs. Turku gan netweens neſchehlo, bet katrai leelwalſtei ſir ſawā dohmas. Austrija waretu dauds teem dumpineekeem lihdſeht, bet tai ir dohmas, kad nemeeree-neekeem iſdohtohs, tad drihſ iſzeltohts tur jauna leela walſts, warbuht ap Serbiju un ta aprihtu daschas datas ir no Austrijs. Englante noschehlo nabaga apſpeestohts dumpineekus, bet tomehr ſaka, ka wehl ſeelaſks pohtis zeltohts, kad Turku wal-diba ſagruhtu un manta buhtu ja-iſdala.

No ahrem ehm.

Wahzſemes dſelſzelu walſibas ſinas iſrahda, ka uſ taſm notikus hahm dſelſzelu nelaimehm luhkojoht, war ſaziht, ka ta uſraudſiba un nomohdiba pee dſelſzela dſihwes Wahzſemē tohp pareiſi kohtpa, jo zaur zaurim tik uſ 8 milioni brauzeju naheſ pa 1 dſihwibas ſaudeschanai un uſ 2¹/₄ milioni pa 1 eewai-noſchanu. Tahds nelaimu ſkaitis vret zitahm walſibm ir lohti maſs. Un lad ari nem tohs leelakohs ſkaitus dſelſzelu nelaimu, tad tomehr atkal jaſaka, ka taſ ſuſh vret taſm nelaimehm, kaſ zaur ſirgeem un ratōs brauzeht ilgadus no-teek.

Wahzſemē 16. Auguſt bij leela gohdbas deena, jo Lipeſ-Detmolda ſemite Teitoburgas meschā tika atklahta leyna peeminas ſihme, ko tagadeja Wahzſeme zel ſawam wezehwam, tam Wahzu firſtam Hermanam, kaſ zitureis ap muhſu Runga Kristus laikeem ar ſpehzigu rohku atſita Rohnas wareno kara ſpehku, kad tas Wahzſemē gribija eelauſtees un Wahzus uſwareht. Augstaſ ſkunſteeks von Bandel jau preeſch 40 gadeem bij ſcho leetu nodohmā nehmis, bet Wahzſeme bij dauds ſchilās ſaſkaldita un Bandela wahrdi maj tika ſadſir-deti. Bet pebz beidsama Bruhſchu-Grantschu kara, fur nu wiſa Wahzſeme jutahs ka weens wihrs, kaſ ſweſchu uſmahe-jeu bij nowarejis, ſchai leetai wiſur ſirdis un rohkas atweh-rahs un Bandels, tagad 75 gadus wez̄ ſeediſhwo to preeſku, ſawu darbu, to lepno peeminas ſtabu gatawu redſeht. Uſ ſcho gohda deenu bij pats Wahzu keiſars turp nobrauzis, tapat dauds ziti Wahzu firſti. Laiwas ſeoht pee 20 tuhktoschi tur bijuſchi.

Rahds Englandeſchu kapteins, Webs wahrda, kaſi diwi lahgōs jau bij par warenu peldetaju iſrahdiſes, — jo ween-reis bij 27 werſtes, ohtreis 30 werſtes pa Temſas upi peld-ejiſ — 12. Auguſt prohweja peldetah par to Kanahli, to juh-ras ſchautumu ſtarv Englanti un Franziju (6 juhds. plate). Wakarā pulkſten 5. wiſch laidahs juhrah un bij jau puželu nopelejies, te fahla til ſtipri ſiht un wehſch dſina wilnaus, ta ka peldetajs dewa ſihmi, lai ta laiwa, kaſ par drohſchibu wiſam blakam brauza, to uſnem. Ta tad ſchoreis darbu ne-pabeidsis kahpa laiwa, bet zere turpmak tomehr wiſa zela ga-balu pahrypeldeht.

No Englantes ſino 19. Auguſt par weenu nelaimigu ga-giumu. Damſkugis, ar kuru Englantes tehninen un weens prinjies un prinzeſe no Ucit ſalas brauza, ir zelā ſaſrehjies ar zitu kahdu maſaku damſkugi „Mistletoe;“ ſchis maſakais fu-gis dabujis tahdu treezeenu, ka tizis dragahts un tuhdal gri-mis, ari 2 zilweki no teem, kaſ wiſu bijuſchi, noſlihkuſchi un 1 ſtipri ewainohts miris.

No Rohmas rakſta, ka wezais Garibaldiſ, kaſ wiſu ſchohs gadus nebij ne ſohli ſpehjies ſpert bes ſawem krukeem, tagad daschas nedelas bijis bahdē netahloſ awotōs un eſoht til taħlu ſawu gifti no kahjahm iſdiniſis, ka weenu deen at-ſchinkojis ſawus abuſ ſrukus tam gaſtufchneekam, kura namā

bij kohrteli nehmees. Tik jau gan zere, joprohjam bes teem istikt.

Turkös teem dumpineekeem lihds schim wehl ar weenu labi isweizees, karaspehkom wifös tanis kauchanäs palika apaksch-rohka. Tagad nu sino, ka schinis deenäs suhta 20 tuhkt saldatu turp un zere, ka tee wifö to püsi nowoldihs. Bet täpat ari dsird, ka 600 jaunekli efoht no Dalmazijas atnahkusi un dumpineekeem peebeedrojuschees.

Turku waldishhana jau sen buhtu waj nu pati sagahsu-fees, jeb no ahrenes sagahsta, jo zitas leelwalstis to neturetu; stary schihm ihpaschi Englante ar weenu eet pa tam, ka Turku waldibai rihta pufes buhs palikt ne-aiffahrtai, jo tik lihds ta nihkschoht, tad breesmigas kildoschanahs zelschotees fa pee isdalischahanahs un ari zitads pohsts no wifahm tahn semehm tur radischotees, kad wifö tee turku tizigi pulki palikschohit it fa bes galwas. Zitas leelwalstis atkal deesgan gaischi reds, ka ar wifö to Turku waldishhanu eet deesgan greissi; Turki walda Eiropa par dauds leelaku pulku kristigu, neka winu paschu ir un spaida tohs deesgan breesmigi un netaisnigi, ta ka ja-ilgejabs pehz ta loika, kur Turku weetä kristiga waldishana waretu weetu nemtees.

Turkös tas dumpis arween eedegahs dñslak un paleek par tizibas karu stary turku tizigeem un kristigeem; tapehz tad ari jaunekli no zitahm pusehm nahk un beedrojahs pee Herzegowinas kristiteem, lai waretu fawns tizibas beedrus pret Turku warmahzibu fargaht. Turku pulks weenä pilseftinä bij 20 kristitus weenä namä sadfinis un tur eefschä wifös fadeds-najuschi; tahda schkla newar labus auglus nest. Turki tiz, ka tee nemeerneeki efoht no Kreewu pufes usmusinati; kaut gan it nemas nau eemesla us tahdahm dohmahm, tad to-meht Turkı paleek pee tam un efoht nupat islaiduschi pawebli, ka, kur pee kahda Herzegowineescha atradihs kaut kahdu Kreewu naudas gabalu, tad winu sohdihs us to bahrgako. Herzegowina ir masa semite un kad ta tagad zelahs kahjäss un grib raudsift waj nokratiht waj weeglinahs tahn gruhtas nastas, ko Turku nekahrtiga waldiba tai leek nest, tad winu to dara zeredama, ka zitas kristigas walstis neklaus Turkam winu pakahjahn nemt. Bet fa redsams leelwalstis turahs attahlu un ta tad sinams Herzegowineeschi ween ar teem neleeleem pulzineem draugu is zeemineem nespachs Turkeem atstahweht preti un wehl nebuhs ta stunda nahkusi, kur ta wezu weza kristiga seme, kas tagad no Turku tizibas un Turku waldibas apspeesta smohk, warehs atkal kristigä gaismä un gaismas dñshwë at-spihdeht.

No Turkeem. Sultans ir no Konstantinopoles pret dumpineekeem atsuhtijis 1050 saldatu, tee ar kugem atbrauza un pee Klekas iskahpa malä. No Mostaras pilsehta ari nahk kahdi 1500 saldatu ar 100 jahjejem, bet dumpineekeem to pamaniuschi rauga teem aiseet preekschä, pirms dabuhn fa-eet kohpä. No dumpineeku lehgera kahds kungs, kas tur tuwumä bijis, raksta ta: Herzegowineescheem ir pawifam 4 kara wihru pulki; weens no Staschitscha wadihks dñsenaja Turkus gar Narrantas un Krusas upehm; Turki atpaka behgdam 7 zemeem peelika uguni un wehl zitus waras darbus darija; weenam firmgalwim nogressa galwu un ainsesa prohjam, feewas un behrnus dñsna uguni u. t. pr. Schis Herzegowineeschi pulks, jaunus spehkus peelaahjees, ar 8000 kara wihreem aplehgere tagad Trebinas zetokfni un grib to fawas rohkäs dabuht, eelschä tur ir tik 4000 Turku. Dumpineekeem ir ari leelee gabali, teem ir par wirsneeku weens senaks Austreeschu un-

terofizeers Hubmaiers, kas ar 20 jaunekleem no Dalmazijas atnahzis dumpineekeem valihdseht. Ohtes pulks stahw pee Montenegras rohbescheem un usnem wifös tohs draugus un valihgus, kas par rohbeschu peenahk klah; par wadoni teem ir Simonitsch un Petrowitsch; kohrtelis teem ir weenä klosteri. Treschais pulks no Lubobratitscha wadihks stahw ap Newesinu. Zetortais ap Lubuščku. Wifö 4 pulki taifahs fa-eet weenä kohpä. Gerohtschi teem ir daschadi, gan wezas krama flintis, gan pehz jaunakahs mohdes; kauchanäs tee wišpirms rauga Turkeem smalkahs flintis atnemt; ari 6 Krupa leelohs gabalus tee jau Turkeem ir panehmušchi, wehl zitus efoht jau pirkuschi un gaida atnahkam. Pee wifa ta mehs tomehr paleekam pee sawahm dohmahm, ka dumpineeki weeni nekupr newar kluht. Un Bosnijas, Serbijas un Montenegras valusa draudsiba ween mas ko spehj lihdseht.

Parise isg. gadä bij 48 galas skahrni, kur sirgu- un eh-selu gala tohp pahrdohta, weenä gadä bij apkauti un apebsti 7843 sirgi un 1142 ehseti. Par labu, ehdamu sirgu malka pehz muhsu naudas 30—40 rubli un sirgu galas meesnee-keem efoht dauds leelaka pekna neka ziteem.

Salamana spreediums Kihnas semé. Kahdam Kihne-scham gadijahs zeidä dohtees un ilgaku laiku palikt no mahjahm nohst. Wina jauna feewisa gaidija un klauschinaja pehz wina, bet welti; newaredama sagaidibit un dohmadama, ka wihrs zelä miris, wina appreze ohtru wihr. Tikko kahsas noswinetas, te vahnahk pirmais wihrs mahjäss. Leeta nu nahk teesu preekschä. Augstojam teefas fungam bij faws spreediums, wiſch fazija us teem abeem wihreem: "Mani draugi, pirms mehs scho leetu isspreescham, man wehl ohtra ir tuhDAL skaidribä ja-iswed. Nupat man ſina atnahk, ka Juhs fu abeju feewas mahte mirusi, ta tad tuhDAL jagahda par to naudu, ka winai war behres tureht; kusch no Jums to grib ismafscht?" Ohtrais mids eesauzahs: "Kas man ar to par dalib? Es winu ne pasih nepasinnu, negribu tapehz fawu kuli winas dehł tukschoht." "Un tu?" Pirmais wihrs atbil-deja: "Augsto teefnef, ar preeku es gribu par winas behrehm gahdaht; zik ir wajjadfigs?" "Schim brihscham it neka" teefas fungas atbildeja "es gribeju tikai Juhs abus pahrbaudiht, un Tu, pirmais wihrs, nem to feewu atkal par fawu un dñshwo laimigi; no ta ohtra wina ir zaue manu spreediumu atschikta."

S.

Derigas sahles. Jelgawas tuwumä krohna meschafargam B. bij suni apreti no swescha traka funa; wiſch drühsumä teem eedewa smalko fehru (Schweselblume) ar frischu saldu peenu un suni wehl schodeen weseli. — Wehl tam atkal faimneekom B. tahda pat nelaime gadijahs neween pee su-neem, bet ari pee tekeem, wiſch no fawa nahburga minetahs sahles par derigahm dñrdejis isahrsteja ari fawus lohpinus ar tahn.

Schwelpuke maksa apteeki tik 15 kap. mahrzina un buhtu labi, ka neweenä faimneezibä ta netruhktu. Gedohdama ta ir pa labai tehkarotei eelsch kahdas tehjglahses wehrtibas frischu peena 3 lihds 4 par deenu. Wehl japeemin, ka schi pati sahle funeem pret schnebhi kohti deriga. Kas sin waj N. N. k. ari fawu 28. aw. Nr. mineto rudu-pecko naftsrunki newaretu ar schihm sahlehm isweselohit? — tapehz isprohwe-jet!

C. M.

Visjaunakahs finas.

Drukas mīsejums. Latv. aw. 30. Nr. us pirmahs lapas 22. rindā no apaksh. kur tāhw „jau” jalosa „n a u”.

No Kurzīsheem. 9. August wakarā pee „Greeten” kapeem garambrauzeji usgahja libki; tāhlak ismellejoht atrada, ka tas bij weens pee Tukuma pilsehta veerakstīts olladīts, Karl Ernst Posschel, kuram sīrgs trakojoht bij ratus us fruktīm usgahīs un tā nosītīs. Pulkstens, nauda un wīsas zītas leetas bij neaislartās un wareja fākāri redsebt, ka nau nekahds zīta waras darbs notizis. Peederigi fānehma libki preefsch paglabaschaunas. — To nakti us 11. August B. fāimneekam no ganibahm nosagti wīši wīna 5 sīrgi, kahdus 400 rubl. wehrtibā un libdi schim wehl nau nekahdas pehdas peedīhta. Schi fina lai der fāimneekem par pāskubināfchanu us nomohdribu. O.

Rīschewas pilsehtā 6. August bijis leels ugūnēgrehls, kas kahdus 500 namus aprījis un tuhktosch familijas pametis bes pāspahrnes. Skahdi rehlinga us milionu rublu. — Tai vāschā deenā nodedsa ari Widschu meests Kaunas gubernā, kur kahdi 600 nami ar uguni aīsgahja. S.

Preefsch fāimneezehm un meitahm.

Kā jāvā laikā kahds Amerikaneetis avisēs to finu lasījis, ka nabaga fāhuweja bāda-nahwē nomirūši, un zaur to us tabm dohmahm nahzīs, maschini isgudroht, ar kuras palīghu wāretu fāhuweju lehnu strahdaschanu ahīraku padariht un ka wīnam dedīgi darbojotees ari isdeweess, tādu maschini istaisīht, tā patlaban prasts fālextis Berlinē, cewehrodams, ka leelakai lauschu dālai tāhs leelabs fāujamas maschines par dahrgahm un gruhti eegahdajamas, gluschi masu fāujamu maschini isdohmājis un tāhdā wīhē ibstu darba-eerohzi radījis, kas kātrai feewihschāi preefsch fāuhfchanas leeti der un ihpāchi lehti eegahdajamas. Wīna nemakša wāirak kā 7 rubl. gabalā. Wāirak reisā pehrloht nahk wehl lehtaki.

Za nu tadeht tas pīmais schihs maschines isgudrotajs par zīlvezibas labdaritaju fāuzamās, tad ari ne masak Berlines fālexti Theodor Stiehr k. pīkārīt gohds, ka wīsch tādu darbarīku fāgatāwojīs, kas to pāschu padara, ko tāhs leelabs fāustīgahs maschines un kas jāwā lehtuma deht kātrai nabaga kālponei aīsneedsama. Bet ari pāschahm lepnakahm dahmahm jāpīceejahs par to, zīk ahtri, zīk rīktīgi un skāisti schi masa maschine fāwu darbu pāstrāhda; nu wīna ar scho mājo rohkas maschini fāwus wīhlejumus un pūkeinus rāstīus pīe gresnahm kleitēm jeb behru apgehrbeem pati ar fāwahm rohkahm it weegli war iīschuht, war ari ar scho maschini bes kāhda gruhtuma dāhrsā eet un tur ar wīnu strahdāt, jo schi maschine pīe kura kātra galda leekahs ahtri pēftruhwetees.

Kā ar scho maschini ja-apeetahs un jastrāhda, to pīlnīgi war eemahzītees un eemainītees desmits minutu laikā un dauds mas maniga rohka eespehj drīhs, tohs duhreenus pehz patīschanas jeb wāijadības, wāj leelakus wāj masakus norīkēht, tā ka smuku un fānīstīgu wībli nr ar schuht. Bet tomeht ne tik ween smalkāki feewihschāi audumi teek no schihs maschines labi schuhtii, ari wīsas sortes wādmalu, it pat ahdu, un tadeht trijadas sortes adatu wāijadīgas: smalkas, puissmalkas un rūpjas.

War teescham scho maschini par leelu sohli us preefschū pīe mahjās darbeem nosault un wīna ir jāwā lehtuma un tāhs nezik raibas eerītes deht Zēlgawas istahdē ar gohda medalu apdāhwinata.

Tikai kahdi mehnēfchi, kur schi maschine Wahzsemē isdohmāta; andeles nams Ziegler un beedr. Rīhgā (leelā Pīls-eelā), kuru rohkās tas leelakais fāhjums preefsch Kārewsemes nodohīs, lika schi maschinei Zēlgawas istahdē preefsch muhsu semes tā sakoht eksamu nolikt, lai wāretu wīspahrigu eewehroshānu us ūewi greest.

Gohda algas spreedeji fāwu spreediumu nodewuschi un tas fākan „lābi”, tad nu ir laiks no wīnas runaht un wīnu pīedahwāht ar tāfīnu usteikfchanu tīklab gāhdīgahm fāimneezehm lā ari tīchāfīahm meitahm. Juhs wīnu nopirkuschi, teescham ari eemihlefeet un pāfchi pāhrleezīnāfatees, zīk weikli un ūmūki wīna strāhda, tā ka zīlweks to muhscham nespēhj un wīhreem, tik to pādohmu war doht, lai preefsch fāwahm ūewahm un meitahm ūchādu maschini pogahda.

Wahzsemē patlaban ūeema ūkholotaji pūblejahs, masas beedribas fāwōs ūeemōs dibināht, lai zāur ik nedēlas atleekāmahm artawahm tik dauds wāretu fākraht, ka kātrai meitai schi maschine kā pētnās un ūewēschu amātu rīhks rohka tīktu.

Peħdigī buhtu jāpeemin, ka tas tīkpāt pīrzejam par weeglumu kā pāhrdewejam par labu deretu, ja us ūemeħm, ihpāfchi masas pilsehtās agentures eerīktetu, tā ka kātrām pīrzejam ahtri un lehtaki ta maschine buhtu aīsneedsama. Jāu ir gāhdāhts, ka Zēhsu apgabals pīe P. Lukashevīk l. Zēhsis tāhs maschires war dabuht pīkt. Ar laiku gan ari wījur ūitur pa masahm pilsehtahm tāhs buhs dabujamas. X.

Isbraukfchanā us Rūno ūalu

27. Juli 1875. gādā.

Māns ūeischu rākstīschanas preeks ūakfa ūilatees, kād daļu ūafīt to ūludina ūchanu, dāmskugis „Ankerneek” minetā deenā, pulksten $5\frac{1}{2}$ no rihta buhschoht ū Rūno ūalu. Biju tas pīmais, kas gribēju braukt libds, apmelleht Rūno-weihschus, tohs masas un ūlapjas pāsaūlites eedīshwotajus, muhsu tuwakohs juhras ūaiminus, lai laikārākstī ūakstī ūhdamās „Latweeschu ūeishm” wāretu ūafneegt ūinas par to ūaleneeschū ūolitigu buhschanu un „Dārbam” atkal tāhs, par ekonomīgu ūodīshwi. Bet man tas preeks ūapa ūipūdelehts, ūapehž ūagad newaru ūost tāhs ūodohmatas ūinas, tik ūafazīschu abahm ūeishbm, kā man wīnu ūabād gāhīs:

Gūtā pulksten ūofīta ūeizi. Sprukli ū ūisahm un ūaidu us Daugmalu, us ūekli. Preefsch manahm ūuīshm ūwanulis ūoschī ūindīnaja ūeschū ūeisi. Ankerneeks jāu patlaban ūkrehja ūohjam, bet es ūeenu ūihds ūkrojōschu rohku ūakampis, us ūeena ūchāweena, pāhr ūfīku ūhdens ūchīrku, biju ūinam ūugurā. Ūilehzis dāhmāju, tas ūehzeens ūofīmeja: tu ūarejī ūihdsbraukt; tu ūarejī ari ūalikt ūtpakāt.

Tai ūajadīseja buht manai pīmai juhras ūraukfchanai. Ūs dīrdeju ūahstām, juhra ūsoht dīkti ūkāhmejuši; ta it ūschehlīgi ūakram ūibīgam ūraukfchanam ūaujoht ūehdīgi ūkrapatu ū ūihfles un ūascham mābgu ūpīreesschōht ūinkī. Ūteigdāmēes ūāwu ūela ūarību biju ūimīrīs māhā, tadeht juhra no mānim ūcko ūnewareja ūaidībīt. Ūiti ūungi ūeelu ūahpāstu ūi ūihds ūanehmūfchi. It ūhpāchi ūeschi ūrahwu ūurwi ar ūisadeem ūeekneem, ūahliteem un ūkāhbetēem ūskohdeem ūi ūebmūfchi ūāwu ūidū un ūhda ar ūahru ūuti. Ū ūhdēna ūnewar ūsērt ūhdeni, tadeht Ankerneek ūamatneegība ūi ūahdājūsi par ūalu. Ūlus ūahweja ūuzu ūuzahm un ūates ūaſscheeris ūareja

dsert zik til gribaja, — par welti. Par welti dohts alus flahpes til abtri nedsefina, ka par maksu, bet winsch fmeke labaki, un tas ween jau ir leels labums, tadel: „paldees!“

Ankerneeku amata wedeja kungs bij lohti „filantropigs;“ tas isdirdis, ka es bes elpa us juhros isbraugis, man peedah-waja sawu provijantu; bet es neko newareju baudiht. Man sirds rinki ween greeahs. Ankerneeks, muhsu kugis, bij is-vuschkohts ka kahda juhros bruhete. Ap galwu bij apsteepst karogu krohnis un pakala wilkahs gara, plata schleipe. Par to ari juhra to sahka danzinah us wilau galeem schuhpodama. Muhsu paschi musikanti us kugalakas brangi spehleja tohs ubdensdantschus. Spehzigs wehjiasch puhta labaja plezä. Kungi sehdedami ehda, dsehra, fmeheka, bet kugis danzoja ween, ka lustigs chrsels, preekschu un pakatu gaisa mesdams. Newareja nostahweht us sawahm kahjahn. Papehshi wairs newareja natureht fmaguma punkti un ikweenam straipeligam staigatajam wajadseja peekertees pee kahda nedshwa waj dñh-wa kerpera. Labi, ka mums nebij lihds nekahda dahminas dwehselite!

Es pee malas nofheedes par bordu luhkojohs, ka kuga spahrni taifa warawihkfnites. Katrâ, no kugaspahrneem pret fauli issfistâ uhdens blaahsmâ, atradijahs jauka warawihkfnite. Beena suda un ohtra atkal radijahs. Bij jauki skatitees. Manas azis preezajahs par uhdens pehrwujspeli, bet kahds kungs man prasa, waj es jau efoht kristihts. Atbildu: „Tizugan, bet to redsejis ne-esmu.“

„Nu tad nahzeet lihds; es jums parahdischu juhros kristibu,“ kungs us mani saka.

Mehs abi uskahpahm kugim us fruktum, bet tas to laikam nehma par launu; jo arweenu „schlahgich!“ mehs bijahm ar uhdensi optraeschkli.

Nu juhra mani nokristija, bet mans kuhneeks dabuja to leelako uhdens dalu. Kugis wehl arween danzoja sawu wittudanzi un wehjatrubha lahgeem breefmihi pubta. Pee malas nofheedes skatohs ka weens un ohts islaisch juhros sefargas, pirmu, ohtru un treshu isdewumu. Te us weenreis kugis apstahjahs un kaptein kungs saka, ne-efoht labi wairs tah-lak braukt, un kad lihds malai aissbrauktu, tad laikam bes breef-mahm ar masahm laiwinhm us faufumu netaptu. Bet lai kungi paschi balsojoh, un kad wihi pagehroht, tad buhshoht braukt us preekschu. Ziti gribaja us preekschu, ziti atpaka. Kapteina kungs pekrira pehdigeem un mehs wihi greefamees atpaka, lai gan preeksch daudseem atpaka greefchanahs bij laikam grubtaka neka Motsum mirschana; jo kahdas 10 juhdes mehs jan juhra bijahm eebraukuschi un tik wehl kahdas 4 bij lihds Runo salai.

Atgakat Ankerneeks dauds rahmaki tezeja; jo nu wehjisch tam pubto krihaja ziskâ. Behz pusdeenas ar marschu, far-fanai milii klinolinai garam braukdamit, kas Daugawaes grib-wes galâ us uhdens wilneem gohridamees kugus farga no skranstoschanahs, mehs bijahm atkal haldâ uhdensi. Kaptein kungs negribedams muhsu isbraukschanos preekus ihšinah, fazijsa, lai mehs iswehlejamees braukt, fur mums patiktu pa Leelupi. Bet daudsi gribaja braukt teesham us Rihgu, tad tohs us zita kuga uslaiduschi, kas patlaban ar pasascheereem us Rihgu skrebja, mehs greefamees atkal juhra un pa poschu Leelupes gribhu braukdamit laidamees us Bilderlineem. Muhsu musika braschi spehleja, Leelupes krafti atbileja atbalfâ. Pee Bilderlineem apturejuschi, ar wihi musiki gahjahn salu-

mös un tur ar skaidru Reina wihi usdfehrahm muhsu juhros mahminai weseliba.

Behz tam musika lohriis dewahs us kugi un pee steka pasa-scheeri kugeem no zela wirsidamees, tohs, (Rapidi, Adleri un Undini), ar musiki sagaidija un palaida. Pa to starpu man bij walas apskatiht Bilderlinu. Gewehroju, ka schi bades weetina, kur mahjo gohdigi lautini, pehdiga laikâ lee-lus sohluus us preekschu spehru. Papreelsch tur nameem ne-bij nummuri un eelahm wahrdi, bet tagad nami nummuoti un eelas, kas ir taifnas ka schnöhres, ix nosaultas par lih-nijahm, un eedalitas pirmâ, ohtrâ un treshâ un ta joprohjam lihni-jâ. Pee katra stuhra stahw stalti stabi, us kureem lihni-jas usratstitas, wahziskâ un kreeviskâ walodâ. Apskatiju ari jauntaisamu dselfzelu. Lihnijs ir wilcta zaur meschu starp Bez- un Jaun-Bilderlinu. Kahdu werstes metu jau lihnijsi grabwji israkti gar abjahn pusehm, norahtha un nolihdsiaata ir til taht zik azis war atsneegt. Dselfszela tilts taps tai-sichts pahrzekamai weetai Leipusè, pee Lapinu mahjahn. Buhwes materials jau tohp sagatwohts un peeskapehts.

Saule jau noloidahs, Austruma juhros klehpi, es wehl preezajohs par Bilderlina atjaunošchanu, bet te muhsu kugis ta sortigi eeswilpejahs, ka wifam Bilderlinam auſis sahla aif-krist. Tas signals muhs aizinaja kohpâ. Mehs sehdamees atkal Ankerneekam mugurâ un brauzahm us mahjahn, tas ir us Rihgu. Zelfch atkal gabja pa juhru kahdas 10 werstes. Bet nu bij wehjisch pa-audsees leelaks un tas muhs gar malu braukajoht tapat swaidija, ka papreelsch augstu juhra, bet mehs brauzahm drohschi apsinadamees, ka muhsu kuga wadonim waram ustizetees. Muhsu musikeri bij wihi ko wehrt, kas, kaut gan teem wihsahds flapjums bij pahr pahrim, tomehr pa tumsu us kuga laktas lihgodamees sawu skunsti labi un rikti usveda un ta spehleja, ka ir kaijoš pa gaisu sahla danzoht. Tee zaur saweem tohneem muhs pasascheerus raudsija uspri-schinah, un kad kugis tumsa muhs wihi sahla swaidiht, tad tee lustigi usspehleja to wezum wezu Latwju tautas mel-diju, danscha tempo, kuras tekste ta ſlon:

Kad tee jehrini neneſtohs,
Kad mehs pliki waſatohs;
Nebuht zimdu, nebuht ſeku,
Nebuht balſu willainiſch.

No juhros isbraukdomi pateizahm Deewam, kas muhs bes nekahdahm bailehm un likstahm wadijis pa uhdens nemeerie-geem wilneem. Nu muhs zelfch gabja pa mihi Daugawu un te pee musika ſkanas Ankerneeka amata elermana kungs muhs, pasascheerus, lohti eelihgsmoja, raketi pehz raketes gai-fâ laisdams, kamehr preezigi paschâ Rihgâ eebrauzahm. Un lai gan mehs Runo salu nedabujahm redseht, kas ſinams, muhsu preekus buhlu darijis pilnigus, tad tomehr es no ma-nas puses ar pateizibu peeminnu, ka Ankerneeka fugawadneeks par muhsu labumu un islusleschanobs gahdoja, un kad tas at-kal brauktu us Runo salu, tad es buhlu zela beedris.

Beidsoht wehl abahm awishbm gribuju pateift, ko es tanî zeldâ ihpaschi eewehroju ar manahm korespondanta azihm: — Kahdas preezas juhdes juhra eeraudsi, ka weens balts tau-rinsch ar damstugi gabja rikkchotees. Us ihsu brihdi winsch kugi norikshoja, bet preekus us kuga nolaidees un atpuhtees, atkal gabja ſkreetees, kamehr, juhmalâ tizis, eelidinojahs Butu muischas meschâ. Es apribnoju taurina gudribu un pahdrohshibu, bet ziti man stahstija, ka daudseis tahdas gaija dwehseles, ka putni, taurini, dunduri kugus pawadoht,

un dascheem fugineekeem esohk tahda tiziba, ka kad kahds gai-
faskrehjejs fugi pawadoht, tad tas laimigi sawu zelu no-
staigajoh.

Akkal pa Daugawu tumſā brauzoht noweedeju, ka kas kā
lahds schwermers waj ſpulgis pa uhdens wirſu ſkraidijs.
Prasu, kas tas par ſpohgu? un dabunu ſinaht, tas eſoht
maſſ damſkugits, kas zeloht Sarkandaugaweeſchus un Pahr-
daugaweeſchus ſchurp un turp. Winſch eſoht diktī maſinſch,
bet ſkrejhja diktī mudigi un es dohmaju. ka maſupyju pilſeh-
tahm it ihpaschi buhtu derigs — tahds ſpohdinsch.

Fr. M.

Munas fouras dusmas!

Pürms sawu nalaimi isteikschu labi stipri fasawihbschu, lai ikotrus reds, ka tuh narunoju ar muti win, — bet ka tüs nu poscha famaiseeta, in nu dußmohm warduhfscha firdesdübü-na nohk! — Munas dußmas, kas tik telas ko Raukasu kolni jir, wüßas grüb gohstihis tim fasuhdomim uh—uhk—fchlerim warsum, ka winaus dewini wilki, wehl nawar na ihgohdoht ko sauz! tuh jau tagad va mouſu molu wairok ko tohryu pa ohbulneeza sibdihm. Ka wini boutu ko alminu wihtä, tad ostonom asim statam pudumenti waretu ismoureht. Jau gon zibschu suhbus fakuds bet nawar nuhzibst! mehle wolstohs ko wehdsele pa teikla asti, in telais daguns kurs fenohk ko fahns pa prihfschku gohja, tagad nu dußmom fasatohws in süls palizs ko teitura knehje. Nou tih mouſu bahrnim guhdu laupa nuhst ko kartupelim müsu! Mouſu behrnini par dorba dihnom fouri grouti nuhfa strohdawuschi, nadreiksti fesdihnes wokorä kohju pastaipeet, wai istweikuschas firfninas ar kohdu laseeti brand-dihneefsha atspeerdsuoht; tur wini isuhfsch, in tik stilus tai-ſa un aweisës lihk. Bet es folu: „Wai tad jums mouſu bahrnu naudas moka fchnure ruhkä jir ihduhta? — es duh-moju ka wini poschi par tuh jir waldinibki! raugoht tik poschi ka jous sawus walas wahdarus ar guhdu us fmillschu kolnu aßwastumeht, nabedijit par mouſu bahrnim, mes par tim poschi sunosim. No! — schuhreis wehl warbout pohrihs ko suhbu sohpes, bet lai forgohs us prihfschku mouſu bahrnus to nuhwohrtä likt — tad, ka kruhga wihtä fasatükum, in ka tscharkas boutum dabujs, kulaks na brohls! — Paturit fa-wos gudrujos golwos kuh es folu; bous paspehle ko us fa-skim, ja naßlaufseßit!!!

Tuh roksia Wagfchwein Mikils, dauds zütu nu dußmom
pibyousu tabwu wohrdā.

Afro nelaime.

Daudsreis kād akās uhdens truhkst, rauga ar to palihdsees, ka aku dīlaku rohk un pee tam nereti, ihvaſchi pee dīlahm akahm noteek nelaimes zaur nahwigu twaiku eewilkicha-nu. Tā nupat kahdā pīlfehtinā weens nama tehwēs dabuja fawas azis aiftaſiht un atraitni ar 6 behrnineem pameſt. Muhrneeka meisters dīlhwoja pa ſawu pee 50 pehdas dīlu aku wiſu rihtu un atkal wiſu pehz puſdeenu, tē wiſam uſ reiſt palika flitta ſirds, wiſch dewa ſihmi, lai to welk augſchā, un uſnahzis augſchā wiſch gribuja labā gaifā laiku dwafchoht un ſtiprinatees un atkal eet dibenā. Bet tik jau gan zaur ta wihra dwafchu dibenā bij dauds ohgū ſkahbes ſakrahjees, kaſ zaur dubiu rahnachanu wehl bij peenehmusees. Ahra gaifā bij lohti ſpeedigs, tā ka akās ruhme bij ka twaiku pilna. Brohweja nolaift trauku ar kwehloſchahm ohglehm, lai gaifā ſahk ſakufeht un jauktees, bet pee ta neleela akās zauruma nebij gaifa ſtraumehm nezik zeta. Meisteris masu brihdi ka akā nolahpis, tē ſahka ſault pehz palihga, gribuja wiſu uſwilkt augſchā, bet wiſch nesphehja wairs pee wirwes naturee-tees. Weens drohſch un ſpehzigs jauneklis nogahja abtri akā, bet newareja ſwarigo meisteri natureht un uſwilkt, nei ari pee wirwes dabuht peeſeet; ari wiſch pats drihs ſauza pehz glahb-ſhanas un puſ apgihbis wiſch uſnahza augſchā. Nu kahpa diwi ſirdigi wihi dibenā, bet ari tee newareja nezik ilgi eekſchā iſtureht. Nu bij labs padohms dahrgs. Tē weenam eefchah-wahs prahtā, ſreet pehz uguns ſprizes un to atnefufchi no-laida truhbu dibenā un pumpeja gaifu no augſchenes dibinā, laida wehl lukturi ar degoschu ſwezi dibenā, lai war redſeht, waj ta eekſchā degs. Behz 15 minutehm bij tik tahlu, ka wareja drohſchi eet eekſchā un nu uſdabuja nelaimigo meisteri augſchā, bet wiſs puhlinsch to atdfiſhwinah ſalika weltigs. Tapehz tad dohdam ſchahdu padohmu, nelift leelu drohſchibu uſ teem ohgū traukeem, ko akās nolaisch, gribedami gaifu ſkaidroht, beechi zaur to gaifā war tur wehl ſliktaks palift; wiſgudraki ir, kur ween tik war peesneegt, uguns ſprizi nemt palihgā un labu gaifu eepumpeht.

K₃Z₃

21thildas

D. Q. — S. Ja tee 4 gohdige pufchi pateen no nejauschu ar te „kurbu beedribu“ striidē fatapufchi, tad lai paleek labal nes-istaudfinati, jo zit drisb dasch wiaus vesflaititu vafchus pee minetahs beedribas.

F. B. — I. Juhſu dſeefmina it miſhla leeziba, ka Juhſu draudſe netruhſt wiſ ſrſchu, kurahm reebjabs redſehr, kod Juhſu miſhlu deevenamu at paſauls preeku jatti apgruhtina, bet vebz manahm dohmahm ta leeta nau wiſ tik apdseedama, bet wehl zitadi ar to jaruna. Latv. aw. apg.

$\Sigma_{\text{tot}} \approx 0.02$

Latv. Avīšu apgabdatais : J. W. Sakranowicz.

S l u d i n a f c h a n a s .

No Dobbeles un Tiblumuischas pagasta valdibas, Dobbeles ayriksi, teek zaur s̄ho fludinabts, ta galwasnauða par 1875. un 1876. gadu preeksj Dohbeles un Tiblumuischas pagasta zaur pagasta weetnekeem nookseereta un kritis vee team augšķā mineteem pagasteem pederīgs pagasta lobzelsis to faralitīshandīhs 1. Septembris f. g. Dobbeles reefas namā war eestatībs un fawu nemeteu vee usraugu teefas veenest. Pebz s̄ht termina ir latram jamalka kā opfereests, un kattrā veektdeenā tils eemalofschanas preti nemtas.

Dobbelts tefas namā, 12. August 1875. 2
(Nr. 240.) Bog, wegalais: J. Dreymann.

Pag. fribweris: G. Schwa

Jaun-Svirskas kroabna pagasta teesa zauj fcho
uzalzina wifus, kas dobmatu, ka wiineem lahdas man-
toschanas teesibas bubtu pee nomiruschas Jaun-Svir-
skas Jauniemju mahju foimnezes Greetas Stern,
shim. Hartmann, astabas mantibas, lai tee iabs us-
4. September f. g. vultsen 12. pusdeend islikto wee-
ningo un isslehgshanas termiānā fchē veerahda, jo vež
fchī terminā neveens fchai leetā waits netiks usklau-
šīs. 3

Jahr-Swirlauka. 31. Juli 1875.
(Nr. 235.) Preekfahrtetats: P. Kulberg.
Stribwerig: Waldowefky.

www.sagepub.com

Gludinafschana.

Vee sinamu darikhanas, la ta galwasnaudas
klafeerfchana vreelfch Kauliju vagasta ir notiflū,
teek peeminebti, la tee, furi dobmatoobs augustakas tafes
eesilisti si waijadsetu, war var tam llsbd I. September
f. g. vee augustakum teefahm fuhsfbu veenest, at
peedraeufchamu, la vebz fch terminaa newoens
wairt ar favu fuhsfbu netiks klausibis; bet turpretim
ta usilista galwasnauda bubs jaunassa. Tapat teek
wisi abrapagoobs dshvodamee, pilnbs godbs istabme-
dami, vee fchi vagasta pederige lohakeli uiaizinati, debt
delegiruti (runataju) jaunwehlesfchanas vreelfch 1876—
1879 g. Kauliju teefas namä 25. Oktober f. g. bes-
atraufchabanabs sapulzetees. 3

Raulizu teefas namâ. 7. August 1875.

(Nr. 71.) *Vagasta wezakais*: J. Stiöffé † † †.
(S. B.) *Leefas fribheris*: Küpe.

Superfossatu

no Packard Ipswichē (Englantē),
kas tē jau wairak lā 10 gadus par labu atrais un
fawu labu ihpaschibū deht jau pirmajā semkohyju iſ-
rahdīschā 1865. gadā medalu dabuja. pahrdobd
no lehgera

P. van Dyk,
leelajā smilshu eelā Nr. 1.

Semkohpibas maschines un lauku rīskus,

tā: arktus, egeschas, sehf-bana-, dams- un firgu-
spehku kalamabs-, labibas tihramabs un elsku gree-
schamabs maschines u. t. pr. is flaweneem abrīmes
fabrikeem — iſdohd no lehgera un us apstelleſchanu

P. van Dyk,
leelajā smilshu eelā Nr. 1.

Kreewu frusas-apdrohſchinaschanas beedriba, dibinata 1871. gadā,

apdrohſchina wiſadus lauku-raschojumus pret frusas ſlahdi par lehtahm un nepahr-
grohſamahm premijahm.

Klahtakas finas dabujamas un apdrohſchinaschanas teek preti nemtas:

Zehfis pee J. W. Erdmann funga, Walkā pee Carl Koch funga,
Walmeerē „ Th. Zoepffel funga, Riccop un beedra funga,
Aluknes pilsm. pee Wold. Straufs l. Kuldiga „ Ferd. Besthorn funga.

Nihgā pee Daniel Minus funga.

Superfossatu

is flaweneem fabrikeem Langdahles un Prentice
Brothers Stowmarkut, ar 18—20% ſoſſor-
ſlabuma ſlabt, pahrdobd no lehgera us galwoſchanu
par 3 rubl. 70 kap. par 6 pohti fmagu maiſu pret
ſlaidru naudu

J. J. Haase,
Jelgawā, pastes eelā Nr. 1.

Malkas andelesweeta

Jelgawā.

Pee kreetnas apdeeneschanas un zit
eſpehjams lehteem tirgeem pahrdohdu
is fawahm ſahgu-fudmalahm Bold-
erajā faufus preedes un egles dehlius
ſcheit Jelgawā us ta malkasplatscha
uhdens-eela, pretim leelajai Sinago-
gei. Us apstelleſchanu war pee ma-
nim ari dabuht gatawus iſſrahdtatus
kohtus.

Chr. Dohse.

Pirmo ſorti

wahzemes,
ſweedru un
engli-
ſhu

no
iproh-
weta labu-
ma, dabuja un
peedahwa par
lehlu zenu

C. Hepkeris
Jelgawā.

Dajhas leleju amatleetas,

ta ari leelu ſtruhvisti war dabuht vīkt Jelgawā.

Katribnes eelā Nr. 15, avokħha pa labo rohku.

Th. un Ed. Windisch drahts pretſchu fabriki, Nihgā, leelajā jaunseelā Nr. 17,

war dabuht wiſas ſortes ſtipru miſina un dſelses
drahtspinimus preelfch grubbas, putraim, miſtu un
paulu ſudmalahm, alusbruscheem, ſtebkeletu-fabrikeem
un tā jo pr.; tāpat wiſas ſortes vymafchinu ſteetus,
ihpaschi daschdaschadus drahtspinimus no 2 libb 200
pawedeeneem us weenu zetu, ta ari eefalo ſchahmeja-
mobs, bſchu, miſtu, veena un obderes-aunu ſteetus ar
lobla un bleka iſhpabm. Tablaſ — maſchinudrahts-
pinimus preelfch dabefu, alminu un ſemesvalles ſeh-
tabm, daschadu ſwehru un putnu buhrkeneem, pagrabu
lobdineem un tā jo pr. ta ari wehl dauds gitas
leetas.

Stalgenes Plohsta-krohgus,

17 werſis no Jelgawas, ar 41 pubrveetabm ſemes,
ir tublit pahrdohdams. Klahtakas finas dabunamas
Stalgenē.

Ta ſchi apgabala mezoiki wehletohs maſus bebrnus
no 7—9 gadus wezus feewiſchligā ſkolas mahzibā
dobt, tad mana ſeewina, tura dajhus gadus ſkolo-
taja ir bijuſi, tohs mahzibā no 1. September f. g.

Ari daschadus rohlas darbus war nepeeaugufchā
melitas ſchē mahzitees.

Schepskij,
Baldbones ſkoločajas.

24. Juli f. g. ir us Gezawas leelzeta ſtarv Jel-
gawu un trohna Katribnes muſchu ſelti melna
apkaufeta (emaljeereita) kapele (medaljons) ar
dinabm fotografijam pasudusi. Kas to kapele būbtu
vazeblis, teek luhts, wiui Jelgawā, ſakāja eelā
Nr. 22, par kreiſu rohku, pret

pateizibas mafku

nodoht.

Wiſadas ſortes plānku, dehlu un latku,
par 15 kap. no katra rubuļa lehtaki, nekā
lihds ſchim ir pahrdohts, peedahwa

G. J. Jakobſohns,

Jelgawā, uves-eelā, ari Hermutha brubscho, ſawā pa-
ſcha ſakāja namā Nr. 4, jeb ſakotu eelā Nr. 16,
ſakāja bohdē.

Wiſlabalo ahrſemes

ſuperfossatu

fagaldija ar ſchi gada ſuhtſchanu un pahrdobd eelfch
leela krabjuma par wiſlehtako tiegu, ta ari apſtele-
ſchanas nem preti

Heinrich Koehler,

Nihgā, Jelgawas-abrigas leelajā eelā Nr. 10.
pee Selta ſiws.

Wiſahm ſawahm wezahm lauku kundehm daru ſchē
finamu, ta es no Jurgeem, f. g. Jelgawā, ſtrikher
eelā, baron Behra namā Nr. 10 eelfch ehrberga us
pahwi opmetees un to manim preelfchlaik dohtu uſ-
zibū ari tagad zeru mantoh.

Jubfu wez ſaſhītams

furneels G. Neenburg.

Gina

ſemes pirzejeem!

Jaur ſchō daru wiſeem ſeem ſinamu, kas nodob-
mojuſchi us Chilin muſchu eet ſemi vikt, par ſo-
ſchins awiſes 7. nummuru f. g. jau ſila ſludinahs:
ta jau ſchini ſrudens ſchili muſchu ja-
brauz, to ſemi apraudibt un ſew ſemi ſitt nomeh-
ribi, ta ſeem jau ſchini ſeem ſar ūbwbalkus erab-
dib ſit ſit un ſee jau nahlbā ſchā ūwafac ſar ūſahlt
mahjas uſelt.

Iſdohdams ſemes ir wehl ſabdas 1300 defetinoſ,
kas tik ūturu ūtibas latweeſcheem tils pahrdohdas.

W. Johannſon,

Položkas lutera draudzes ſkohlmeiſters.

Diwi ſehni,

fas grib mažiſtees grāweera-amata, war Nihgā
weetu dabuht. Kur? par to klahtaku ſinu iſdohd
Beitborn funga grahmatu-bohdē.

Jauna grahmata.

Wiſjaunakahs riħmes no G. Dündberg,
I. grahmata, oħra data, fawz Miblestibas-stabbi,
ar ūbmetaoħ bildi. Maſka 40 kap. ſudr. un dabu-
jamas wiſas grahmatu bohdē.

Ohra druka nupat ſila gatawa, apgahdata no
Franz Kluge Rehwelk, un dabunama Ferd. Besthorn
grahmatu-bohdē Jelgawā un Kuldiga.

Pirma

Kreewu wiſodas mahziba

preelfch

Latweeſcheem.

Saraktijs G. Golotuſow.

1875.

Maſka wahla eefeta 40 kap. ſudr.

Augscham peemina grahmata ir latv. iſtrahdajums
no tabb wibz waloda farakſtitabs grahmatas „Leiſ-
den zum Erlernen der russischen Sprache für Deu-
tſche von G. Golotuſow“, kas newen Baltijas gu-
vernu ſkolaſ ar labu weizižu teek brabketa, bet ari
taħlumā ſew draugus eeguwiſi. Meħs geram, ta ū-
minetais iſtrahdajums ari latv. tau - un loukſtoblaſ
tāpat par labu un derigu iſrahdiſees un wiui tadeb
peedahwajam ſchō ſkoločajas fungem ſar labu
un teigomu grahmatu preelfch vīrmahs mahzibas kreewu
waloda.

Pirma druka no ſchi latv. iſtrahdajuma tiſa
iſpirta ſehnu meħneſchu laſta.

20. August (1. September) 1875.

Basnizas un skohfas sinas.

Weens Rungs, weena tiziba, weena kristiba.

Rahditaas: Sinas. Widsemes laukflohlotaju sapulze Walla 2. un 3. Juli 1875 g. Misiones sinas. Dahwanas.

Sinas.

No Semites. 22. Juli notureja Kandawas, Sabiles, Valgales un Semites draudses skohlotaji sawu zeturto sapulzi Semites mahzitoja muishā. Us ſcho ſapulzi bij lohti mas — tik 8 skohlotaji atnahkuſchi, teem ziteem bij ſchini reisā daſchadas aiflaweschanahs atgadijuſchahs. Vehz nodseedatas dſeefmas iſluhdsahs zeen. Semites mahz. Steinfeld k. Deewa palihdsibu un ſwichtibu pee konferenzes darba. Tad laſija ſkohl. Blumberg k. no Kandawas rakstu pahrt ſawu katkismu ar bihbeles perſchahm „Bausliba un Ewangeliuns,” kas jau drihs iſpirkt, ta ka ohtra druka buhtu drihsumā apgahdojama. Winsch bij peefihmejis, kas pee ſchi katkismus buhtu pahrlabojams, kahdas wehleſchanahs daschi mahzitaji iſteikuschi, iſluhds ari ſapulzi par to ſawas dohmas iſteikt. Bet kād nu tik mas bij kohpā, tad ſapulze wehlejahs, lai ſchi apſpreeschana us nahloſchu konferenzi paliktu. Vehz tam laſija ſkohl. Treumann k. no Kalnamuſhas pee Sabiles rakstu par Kursemes ſkohlotaju atraiknu un bahrinu lahdi. Winsch wehlejahs, lai ſkohlotaji pee Kursemes teefas fungu lahdes nepeebeedrotohs, bet labak ihpaſchu lahdi dibinatu, ka tas Widsemē eſoht. Buhtu gruhti un dauds wezakeem ſkohl, ar masu lohni pawiſam ne-eespehjams pee teefas fungu lahdes peeftaht, jo tee newaretu to pakalā palikuſchu gada mafku no 35. gada ar wiſahm intrefchu intrefehm eemakſaht. Par prohwi ja kahds 50 gadus wezs ſkohl. gribetu ar to wiſmasako datu, ar 5 rubli par gadu, ſchini beedribā eestah, tad tam buhtu par teem 15 pakalā palikuſcheem gadeem jau 75 rubuli bes tahm intrefchu intrefehm eemakſajami. Kur nu wehl tahs prozentos! Ari tas winam nepatiſkoht, ka peemeldetajam waijag peenest leeziſbas ſihmi no daktera, ka ſkohl. nau ar kahdu dedfigu job nihldamu kaiti ſlims. Slimee un wahrguti tohpoht atſumti, bet ari ſcheem waijadſetū peebeedroſchanu atwehleht. Ari nebuhtu waijadſig ſeeziſbas rakſts no aprinka teefas jeb no mahzitaja, ka peemeldetajs nestahw apakſch teefas ut nau no amata atlaiſts. Wifa ſapulze Treumann k. padohmu peenehma, lai gan Spieß iſteiza, ka ihpaſchas kafes eerikte, pahrlaſchana dauds naudas, laika un puhlina mafatu un ka Zelgawā par Zahnu laiku par ſcho leetu apſpreefs un leelaſais ſkohlotaju pulks to par labu atfinuſchi peebeedrotees pee tahs palihdsibas kafes preekſch Kursemē walſsamatoſ ſtabwoſcheem kungeem winu atraiknehm un bahrineem. Wehlaſku ſhihs beedribas likumus zauri iſlaſijs atraudu, ka eestahſchanahs ari preekſch wezakeem ſkohl. nebuht nau tik gruhta. Jo kas kapitala pakal mafaschanu newar jeb negrib iſdariht, tam waijag ik reis par Zahneem, kād ſawu gada beedribas valu eemakſa, tik tahs prozentos par to pakal mafajamu kapitalu

eemakſaht. Tad uſluhdsa Blumberg k. ſapulzi, lai winam paſlihgā nahktu pee laſamas grahmataſ ſarakſtſchanas preekſch ſkohlahm, ko uſ Steffenhagen k. wehleſchanahs griboht ſagahdaht. Schini laſamā grahmata ſuhſchoht Latweeschu tautas dſeefmas, paſakas, ſtahtsi, aprakſti par wehrā leekameem wihrēem, kas Kursemē preekſch Latweeschu iſglihtſchanas puhejuſchees, avrakſti par Kursemes pilſehteem, meſteem, jaukeem apgabaleem. Nekahdas prohweſ mahzibas newareja ſchini reisātureht, jo neweens no teem ſkohlotajeem nebij atnahzis. Vehz nodseedatas dſeefmas un ihsos Deewaluſhgschanas konferenze beidsahs.

Us Zehſu aprinka IV. ſkohlotaju ſapulzes, kas notureta Wez-Peebalgā 8. un 9. Juli, kā Balt. wehſtn. laſam runā nahza:

- 1) Kas muhſu tautas ſkohlahm darams preekſch ſkohlenu ſagatawoſchanas uſ kara deeneſtu, no W. Peebalgas dr. ſkohl. Pilſatneeka k.
- 2) Kā war ſkohlotajs palihdscht wezakeem pee behrnu audſeſchanas no Medra k. Vehz tam Dſehrbenes ſkohlotajs Gailiſcha k. ſinoja ſapulzei, ka wina ſtahtditaſ ſkohlas kalenders eſoht nokawehts zaur ſpeeftawas wainu, bet winsch raudſiſchoht to iſgahdaht lihds nahloſham jau-nam gadam.
- 3) Tautas ſkohla un winas uſdewumis no Gailiſch k.
- 4) Par Kreewu walodu pagastu ſkohlaſ no Pauliſcha k. (Starp walodas mahzifchanas grabmatahm atſina par deri-gako Laubes Indrika pamahzifchanu Kreewu walodā.)
- 5) Par rižibū ſkohlaſ no Raudſites Reina k.
- 6) Par geometriju draudſchu ſkohlaſ no Grīwina k.
- 7) Preekſchijmes lekzijs religijā no Raudſites Reina k.

Us ſapulzi bij ſanahkuſchi 15 dr. ſkohlotaji, 2 mahzitaji, aprinka prahwests, 45 pag. ſkohlotaji un 14 weesi, kohpā 77. Preekſchneeks darija ſapulzei ari to ſinamu, ka ſkohlotaju eſfams eſoht no ekſamu komitejas pa-augſtinahts un ka tikſchoht uſ preekſchu dſauds wairak ſinachanas no audſinachanas mahzibas prafitas, gan praktiſka, gan teoratiſka ſinā, tapehz lai ſkohlotaji peepalihdsotekſamu kandidateem pareiſi ſagatawotees un lai iſfargajoht tohs no ſekeem zeleem un weltigeem iſdewumeem.

Chdoles draudſes mahzitajs Otto ir ſwehtdeen to 3. August basnizā eewests. Zeen. generalſuperintendents lihds ar Viſtenes prahwestu un 2 zeeminu mahzitajeem bij atbraukuſchi ſcho ſwehtu darbu iſdariht. Lai nu Deewa palihds un bogati ſwehtu ta jauna ſtrahdneeka darbu Sawā dahrgā wihna kalmā!

Preekſch eeriktes pahrlabofchanas Rīhgas pilſehta elementar ſkohlaſ jau iſgahjuſchā gadā tika komiſione eezelta. Ta nu tagad ſawus darbus pabeigusi. Lihds ſchim Rīhgā bij 27 elementarſkohlaſ ar 1 klasi un 1 diwklafiga, kur zaur zaurim pa 70 ſkohlenu uſ 1 klasi rehknioht, bij ruhme 2030 ſkohle-

neem. Komisiones padohms nu ir 14 elementarflohas pahrtaisht eelsh trihsklasigahm, ar 3 fchlotajeem un 6 gadi mahzibas laika. 9 weenklasigas tais tahlas un lauschutufschafas pilsehta dalas buhs pamest ka lihds schim. Ta tad no 29 klasahm zelohs 51 un kad latra til rehkina pa 60 flohleni, tad jau 3060 behrni war tur weetu dabuht. Lai behrneem skolas nami jo weegli buhtu pefneedsami, tad komisione dohd to padohmu, pilsehtu daliht 9 aprinkos, kur latra widu pa skohla, ta: Eelsh-Rihgā. Pehterburgas ahrihga. Maskawas ahrr. schipus dselsjela un winpus dselsjela, Aleksanderhö, Ratrihn dambis, Leel-Alihwer sala, Hagenshof Tohrau kals un Ilgezeems. Starp tahn 3 klasigahm skohlahm buhs 8 puifenu un 6 meitenu skolas un starp tahn 9 weenklasigahm 4 puifenu un 5 meitenu skolas. Ta naudas summa, kas us tahn buhwehm tuhdal buhtu wajadfiga ir apfpreesta us 346,109 rubli 40 kap.

No krohna-Ösirzeema. Ar preeku waram sinoh, ka par muhsu wezu Deewanamu, kas til dauds gadus stahw us krukeem atspeedees, ari teek jau gahdahts. Baur zeen. Rindseles leelkunga graf Lambsdorf, un zeen. draudses mahzitaja Bahder f. daudskahrtigeem puhlineem esohf ta lecta jau til tahlu, ka augsts krohni buhwokholus ir jau atwehlejis. Daudsreis lasam awises, ka Deews firdis brihnischki pee tahdeem teizameem swehteem darbeem pamohdina. Mehs ari Deewu luhdsam, ka winsch gribetu pee tam nahkt palihgā, jo muhsu wezam Deewanamam, kam mehs til waram gadu no gada kahdu stuti no jauna peelsk klah, gan nebuhs eelsh draudses neveena ehla kas ta stahw atstuteta ka (wezais Deewanam) mas zeribas no sawas draudses, kurai til dauds gadus falpojusi, jo draudse ir mosa un nau nezik turiga, deht tam, ka muhsu apgabals ir mas augligs; tee kalmaini un neweenadi lauki gandu no gada isdohd mas augtu, un zaur to gruhtu apstrahdaschanu un lauschu dahrgumu, kas te pee mums ir stipri manams, tee teek notehreti ka nepeeteek. Juhrmala un Rihga deht sawas leelikas andeles aisswelk dauds strahdneku prohjam, ta tad lauschu dahrgums zelahs. Zeen. mahzitajs gan daudskreis ir klaudsinajis pee draudses durwihm lai firdis un rohkas no ta pofcha masuma atdara, bet Deewamschehl ari pat tee, kurus Deews wairak swehtijis, daudskahrt sawas firdis apzeetina un aissbildinajahs ar daschadahm isrunahm. Ta tad wezais firmais Deewanam, kas ari wineem deesgan gadus falpojis, stahw lohti behdigs. Kad palihdsiba no ziturenes nenahk, tad gan mas zeribas ir. Kaut jele Deews firdis pamohdinatu, mums wahjeem palihgā nahkt, scho wezu Deewanamu, kur Wina gohdiba mahjo, drihi, drihs zita gresnuma redseht.

Joh. Freudenfeld.

Ka ziti wihri proht skohlotajus zeehaft, no tam dsireet scho ihsu, masu notikumu. Wahzu krohna printscha behrni dabuhn musika stundas no weena skohlotaja Barth funga. Skohlotajs nau nekahds bagatois wihrs un gribedoms grafschus taupiht, winsch mehds kahjahn to zelu us vili un atpafat mehricht. Rupat weenu deen winsch atkal nahk no sawas stundas mahja, te fastohp krohna prinzi, kas brauz pretim. Krohna prints eeraudsijis sawu behrnu skohlmeisteri kahjahn eimam, lez no rateem un peedahwa, lai skohlmeisters brauz ar wina rateem us mahjahm. Schis nu kaunedamees wilzinajahs to peekem, bet nelihdseja nelo, jo krohna prints fazija: No

neckus! Kahpeet til eelshā, man til wehl pahri foehli lihds pylei, tohs waru kahjahn aiseet, un Jums wehl wihs leelais zela gabals preefschā. Gesehdeet labi, „Ar Deewu!“ To darija krohna prints, nahkosch krisars. Un Tu draugs, zik Tu rahdi ta fmalumam tam skohlas Tehwam, kas Lawus behrus mahza!

Widsemes laukskohlotaju sapulje Walkā 2. un 3. Juli 1875. g.

Zeen. konferenzes presidents Guleke mahzitajs sapulzi atwehra ar to dseesmu: „Teizi to Rungu, to gohdibas Kehnunu swehtu“ un ihſā deewaluhgschanā Deewam pateiza, ka Winsch atkal til dauds skohlas draugeem dewis sapulzetees, ari par io, ka Winam pascham ir jau trescho reis nowehlehts, tahu du leelu sapulzi te Walkā wadiht. Peht tam wihs sanahfuschohs apfweizinajis, winsch peemineja tohs wehra leekamus gadijumus skohlu tihrumā, ka abās dalās, tillab igaunu ka latweeschu Widsemē skohlnieku slaitz stipri audsis, ka tee mahzibu eedalischanas rahditaji ir abās walodās pahrtulkoti un skohlmeistereem pefuhfti. Lai ar teem eepahistahs un fawas dohmas par teem fasihme un nahkoschai konferenzei preefschā leek; ka ari meitenu skohlu wairs netruhfst, bet truhft skohlotajas, kas gruntigu mahzibu spehj pasneeg, un tapat wezaki, prezeti skohlotaji, kas waretu meitenu skohlahm par wadoneem buht; peemineja ari, ka tafs zeribas us skohlotaju atfawabinaschanu no kara deenesta ir peepildijuschahs u. t. pr. Zahla winsch skohlotajus luhds, us to lihds gahdaht, ka skohlas behrni pilnu 3 gadu skohlas gahjumu zaur eet un ne paleek til pee 2 seemahm.

Peht tam konferenze iswehleja 2 protokoles wedejus, weenu no igaunu datas un weenu no latweeschu datas. Nu eesahkahs ta ihsta konferenze par to jautajumu: Waj draudses skohlotajs war ari stahweht pagasta skrihvera amata? Referents dacea to atbildu, ka waroht gan un atsaugahs ihpachhi us schihm punktehm: 1) draudses skohlotajs ka mahzits un ustizams wihrs stahw draudse leelā ustizibā, 2) winam pagasta skrihvera amata stahwoht weeglaki nahlahs ar behrnu wezakeem fa-eetees un tohs us kohpu eeschanu skohlas leetas pamudinah un 3) draudses skohlotajs abus amatus walkadams panah pilnigaku istikshanu. Tai tahlakā pahrunā israhdiyahs, ka gan no weenas puses buhtu wehlejams, abus minetohs amatus fasaistiht bet no ohtras puses jafaka, ka skohlotajam jau ta ta darba pahr pahrim un winsch newar speht, sawu skohlotaja amatu pilnigi kohpt, kad tam japilda wehl ohts, gruhts skrihvera amats. Rates no scheem amateem prafahs pilnu wihra spehku; turkscht skohlmeisters pee spreediumeem sawu balsu lihds dohdams mantojoht daudskahrtigas eenaidibas, kas wina skohlotaja amatam nenahk wis par labu, bet ahtrah par launu. Ta tad beidoht us to jautajumu: Waj tas ir labi un waj ir isdarams, draudses skohlotaja amatu faweenohrt ar pagasta skrihvera amatu? sapulje ar balsu wairumu atbildeja: Ne.

Ta ohtra leeta bij: Waj tas ir teesa, ka draudses skohlotajs ir ar darbeem par dauds apkrauts, un kuri tam buhtu atnemami, lai winsch sawu usdohtu darbu ustizigi spehj ispildiht? Rakstu preefschā zehlejs atsaugahs wispirms

us to, ka draudses skohlotajam it nemas nau fawu brihwlaiku, jo winam jaſtahw 1) skohlotaja, 2) Kirſpehles skohlotaja (keſter), 3) ehrgelneeka, 4) dſeedataja un 5) ſemkohpeja amatōs, kur kats no ſcheem amateem katra laikā wina ſpehkuſ praſa. Tai tahlakā pahrrunā gan wiſi to apleezinaja, ka draudſes skohlotajam ir lohti dauds ta darba, bet tomehr newaroht ne weenu no ſcheem amateem winam atnemt, jo tee wiſi ir winam zaur nolikumeem uſdohti; lubkojoh us to, ka draudſes skohlotajam valihgs ir waijadſigs, ſapulzeteſ luhdſa ſkohlu pahr-luhla k., par to gahdaht, ka draudſes tohp pamudinatas us to, ka dr. ſkohlotaji war valihga ſkohlotajus panahkt.

Pehz noturetas kohpu maltites pehzpuſdeenas ſehdeſhanā nehma runās to leetu: Par tautas un ſkohlas li-teraturu. Tika us to norahdihts, ka Latweeſcheem wehl ſlipri truhſt weſeligaſ, garigas baribas, taſs nelabas eſoht deesgan. Beidſoht to leetu apſpreſchoht eezebla komiteju no 7 lohzelkeem if mahzitajeem un ſkohlotajeem kuras darbs buhs, derigus rafſneekus uſwedinaht us kreetneem rafſtu darbeem, (originaleem un pahrzehlumeem), tohs rafſtus pahr-baudibt un tohs par labeem atraſtus tautai ewehleht, tur-pretim nelabus par nelabeem norahdiht u. t. pr.

Zeen, ſeminara direktors Zimſe k. darija ſinamu, ka ihſa laikā iſnahkſhoht zetorta dala no dſeeſmu rohtas preeſch jaukteem kohreem. Wehl wiſch laſija preeſchā if wahzu laikraſta „Daheim“ kahdus wahrdus par wahzu tautas dſeeſ-mahm un peemineja ari konferenzei, ka wiſch eſoht darbā nehmis krahjumu no 3 balfigahm dſeeſmahm preeſch lauk-ſkohlahm. — Skohlotajs Erdmane k. uſwedinaja biſchu kohpſchanas draugus us 14. Juli us Unguru muſchu, kur tani laikā buhſhoht weens teizams biſchu kohepejs if Wahz-ſemes un dohſhoht mahzibas un padohmus biſchu kohpſchanas leetas. —

Ohtā konferenzen deenā ſeminara ſkohlotajs Warſtatt k. runaja par to leetu: Kā ſkohlas ir jamahza, lai mah-zi-bas ſtundas dohmu ſarakſtam (Auffiaſ) nahk par labu. Ta beidsama leeta bij: Waj Widſemes draudſes ſkohlahm buhs ſeemas ſkohlahm palikt, jeb pahrwehrtitees gada ſkohlas? Palika pee tam, ka buhs palikt pee ſeemas ſkohlas un ihpafchi kād taſs ſeemas tohp pagarinatas, ka runatajs to wehlejahs us 8 mehneſchu laiku. Iſnahk tad gandrihs tik pat dauds kā no gada ſkohlas ar 11 brihw-laika nedelahn. — Skohlotajs Spalwing k. uſwedinaja ar dedſigeem wahrdeem ſkohlotajus, lai peebeedrojohs dſihvibas apdrohſchinachanas beedribahm, zaur fo atraitnehm un bah-rineem atſpaids rohdahs.

Preeſch nahloſchas konferenzen tika ſchihſ leetas us ru-nahm nolikas:

- 1) Par tiziſbas mahzibahm laukſkohlas.
- 2) Zik tahlu buhs ar dabas mahzibahm laukſkohlas dar-botees?
- 3) Kā ſkohlotajs lai mahza wahzu walodā, kād ſkohla tohp uſnemti behni, kas wiſwairak pa latwiſki runa?
- 4) Waj tas ir pedagogiſſi pareiſi, kād lauſchu behni bes kahdas ſataiſiſchanahs tuhdal tohp ſkohla uſnemti?
- 5) Kā ſataiſiſchanahs — un brihwſtundas eedalamas lauk-ſkohlas?

- 6) Kā war par to gahdaht, ka Widſemē preeſch ſkohlas behneem dahſi tohp eerikſtei?
- 7) Kā war pagasta ſtrihwerus fogatawoht, lai tee ihſi draudſehm par labu strahda?
- 8) Turnmahziba laukſkohlas.
- 9) Draudſes ſkohlotaja ſtahwoſlis pret draudſi un draudſes amata wiſreem.
- 10) Par ſkohlas behnu audſinaſchanu zaur ſkohlasbehneem.

(Zeit. f. St. u. L.)

Misiones ſinas.

IX.

Tſhetri gadi Afchante.

Kad mehs tur ſatikahm nabagu atſtahtu, masprahſigu behnu un to zit ſpehdami aplohpahm, tad tee laudis par to lohti brihuijabs; bet ziti fazija: „tee jau ir Deewa behni,“ un mehs warejam wineem runabt no Deewa un taſs miheſti-bas, kas no Deewa iſeet. Bet Kühne té palika ſlims un pa-wifam nodila, tā ka tee fargi baiſigi tapuſchi, Lehnina par to wehſti fuhtija. Tad tas Lehnina ſilhehtu, bet netahſti no Kumoros tee neſeji greeſabs no zela un muhs neſa us to mee-ſtinu Duro, kur mehs tapahm uſnemti diwjas ſemās, no ſah-les uſtaſiſlas buhdinās, kur mums bij jadſiſhwo lihds 5. Dezember 1870. No rihta weens wehſteſis no Lehnina muhs apſweizinaja un atneſa dahwanas. Bet tagad mehs aridjan dſirdejahm, ka tas Lehnina muhs ahtraki ne-atlaidihs, kamehr wina kara wirſneeks Adu-Boso nebuhs pahrnahzis ar ſaweeem kara ſpehkeem, jo zitas ar Englandeſcheem ſabeedrotas neh-geru tautas winam mugurā uſſpeduſchahs to zelu us mahjahm leedsa. Bet muhs gruhtakas behdas té nobeidsahs, tapehz mehs ſho fawu mahjas weetinu noſauzahm par Eben-ezer (ſl. 1. Sahm. gr. 4, 1.). 7. Mai mehs tapahm aizinati pee Lehnina. Sawā waſoras pili apalſch augſtem palma koh-keem ſehdeja tas Lehnina, winam apkahrt wiſi wina walſt-fungi no ſelta ſpihdedami, iſkats apalſch fawa ſaules-ſchirma ar ſaweeem fulaineem, kam ſohbini, taures un bungas rohkās bija. Mehs tapahm fehdinati kahdus 50 ſohlus atſtahti. No piles iſnahza gara rinda fulainu, kas mums paſneedſa palmu wiſnu, pehz wiſeem ta Lehnina eerohtſchu neſeſis, ar Lehnina wiſeem eerohtſcheem apkearts, no ſelta ſpihdedams. Tas muhs weda pee ta Lehnina klaht, mehs winu apſweizinahm ar ſawahm ze purehm; wiſch mums meta laipnigi ar azihm, tad wiſeem apkahrt gahjuſchi mehs atſal apſehdamees un nu no teem zeenigeem lungem muhs ſtarpa tapahm apſwei-zinati. Ar bungu ſiſchanu un lauru puhschanu un lauſchu kleegſchanu no ſaweeem fulaineem pawaditi tee walſtſfungi pa kahrtahm nahza mums pretim un muhs apſweizinaja ar rohku mesdami. Pehz wiſeem nahza ta Lehnina fulaini, iſ-kaſtas ſawā glihtumā, iſſauzejs, nerri un johzineeki, puſchi ar elka deewu bildehm, leelā rindā, pehz 5 Lehnina gohdakrehfli ar ſelta un fuſdraba poſdinaſham, bet no zilweku aſin ihm melni aptraipiti, tad ta Lehnina muſika kohris ar bungahm un ſtabu-lehm, 100 Lehnina bendes: ſehni, wihi un ſirmgalwas ar leo-

varda=ze purehm un diwi naschi pee kalka karam, pehz wineem ta nahwes bunga, kuras trihs siteeni ya kahrtahm breefmi gi flaneja. Pehz scheem pats tas lehninsch apaksch faules schirma no melna hamta ar selta malahm, winam apkahrt lehza māsi sehni ar sohbineem un elewantu-astehm, ar pilnu rihkli kleegdami: Winsch nahk, winsch nahk, tas warenais, tahs semes walditajs nahk! Wina kahjas bij apautas ar selta stalahm, wina fwahrki no seltainas sibschu drahnas, pee rohlahm un kahjahn selta sprahdses; feschi fulaini winu tureja ka masu behrnu pee rohlahm, muguras un kahjahn, fauldami: Lauwa, skatees schurp, usraugi, ta seme nau lihdsena u. t. pr.! Winsch ir wehl jauns, no skaista waiga un stalta auguma, un isskatijahs laipni un gudrs. Winsch preefsch mums apstahjahs un azumirkli skatijahs us Namseheru un wina feewu; mehs bijahm tee pirmee baltee zilwei, ko winsch redseja, lai aridjan ar noplifusvhahm drehbehm un kurpehm, ko pee mums Eiropā nabagi kaunetohs walkaht. Laipnigi fmeedamees winsch meta ar rohku un gahja garam. Pehz wina wehl nahza no pilsdahmahm pawadita lehnina mahte, spirgta wezene, kas muhsu fweizinaschanu ar laipnigu fmeeschanu pretim nehma. Ar wisu to israhdischanu aissgahja 1½ stundas. — Pehz kahdahm deenahm lehninsch mums suhtija dahwanas; winu starpā flavejamu pahri sahbaik preefch Rosas; chee sahbaiki bij no wissmalkakas ahdas Londonē taisiti un no misionara Trimanna nelaikam Aschanteesche lehninam 1842. gadā dahwinati, ka sohles eepreests selta raksts apleezinaja. Tad nahza pats lehninsch us Duro, mums to gohdu atdoht. Bet vreelfsch wina muhs usrunaja melns wihs pehz Eiropeschu mohdes apgehrbees, bet wina drehbes nebij wairs jounas un wina kurpes eeplifuschas; winsch mums dewa rohku un runaja pa Angliski fajidams, ka mehs no wina jau buhsim dsjedejuschi un ka winsch tapat ka mehs te tohp turehts un ka winsch ar teem brahleem Kumase muhs fawās luhgschanās jau ilgu laiku peeminejuschi! Winam ta runojoht pats lehninsch pee mums peeenahza un profija, ka mums klahjahs un valika dušmu pilns, tad mehs winam iſtahstijahm, ka wina laudis muhs aplaupijschi, faiſtijuschi un bahrgi turejuschi. Mehs lohti preezajamees par to sinu, ka Kumase ori esohit kristiti, lai ar to wihi, kas muhs usrunajis, nepasinhahm, bet tee laudis winu fauz par „prinzi“. Mehs luhdsam lehninom, lai winsch mums suhta zaur to prinzi Anglisku bihbeli. Un rikti, pehz 4 deenahm weens jauns kristihs wihs no Fanti-nehgereem, kas Kumase tapa zeetumā turehts, mums atnefa Jaunu deribu ar Dahwida dseesmahm un misiones lapas, no kurahm mehs finas fmehlamees par to prinzi. Winam bij wahrs Ansa un ar zitu prinzi us Englanti suhtihs, tur bija tapis kristihs un 1841. gadā ar Metodistu misioni pahrnahzis us Kumasi. Schis prinzi Ansa mums pehz valika par leelu eeprezzinaschanohs un atveenglinafchanohs. 31. Augustā mehs dabujahm leelu lahdi ar dahwanahm no Englantes waldbas suhtitu, pats lehninsch bija klah, tad to lahdi atdarija un dsehra no schampakanas-wihna un labu duhschu eedsehrees ar pazestu rohku swerejia Akjennam un wina beedreem, jo kas muhs aplaupihs, tam kas galwu makfahs, un ka no nekahdahm suhdsbahm neneela wairs

negrivoht dsirdeht. Printsaham mehs no fawa padohma dahwinajahm jaunas kurpes, par kurahm winsch lohti preezajahs. 11. Septemb. mehs ar winu turejahm fw. wakariku un pehz mehs winu aizinajahm pee meelasta. Tuhlit, kad winsch bij nahjis, raugi tad ari pats lehninsch bij klah, no weena wihra us plezeem nestes un no 11 walstskungeem pawadihts; winsch apluhkoja masu buhdinu un muhsu eerikti, jo ta bij pirma reise, ka winsch muhsu Eben-ezaru apmekleja. Pehz tam winsch atkal aissgahja un Ansa, ilgaki palizis, mums stahstija no fawas dsihwibas, ka griboht atkal eet pee juhrmalas, bet netohpoht atlaists; ka winsch iſkatru fwehtdeen ar fawee laudihm un ar misionaru Watts, kas ar zeetumā turehts tohp, noturoht deewakalposchanu, un luhdsu muhs, lai ari nahlam un teem Aschanteescheem, kas tur klah, pasludingajam no Kristus. „Juhs nefineet,” ta winsch beidsa, „fahds manim kauns peeminoht, ka es labi tapu turehts Englantē, un redsoht, ka juhs te flikti tohpeet apklobyti. Es peeminu, ka lehninene Viktorija no manim fchirkdamees manim rohku dewa fazidama: eij probjam un palezzi fawai semei par fwehtibu. Bet nu tas karfch negrib mitetees, un wifas leetas greeschahs arween wairak us kaunu.“ Pehzak mums atkal nahza grubtakas deenas; tahs dahwanas no lehnina mitejahs un mums bij jazeesch truhkums, un tad mehs ko gribejahm dabuht, tad mums bij ja-apdraude muhsu fargi, ka maiſt ne-ehdīsim, ka mehr muhsu luhgschanas nu buhs paklausitas. No Ansas luhgts, lehninsch preefch mums Metodistu misiones namā lika istabas fataisht un 5. Dezember mehs warejam eewahltees, no Watta un ziteem kristiteem mihligi usnemti. Bahrgam Akjennam un wina beedreem nu wairs nebij nekahda darishana ar mums, un prinjis Ansa gahdaja par muhsu usturu, ta ka mehs nu atkal likamees dsihwodami ka misionari sawā stazionē. Us seemas fwehtkeem Namseyers tureja fawu pirmo sprediki par Jahn. 3. 16. Rosa ari palika it ka atdsiħwojusees. No fawee phezakeem pedisiħwojumeem waram iħsaki stahstift. 2. Februar 1871. gadā prinjis Ansa un misionars Watts ar teem fakerteem Frantscheem, kas pret teem fakerteem Aschanteescheem bij ismijami, tapa atraiditi pee juhrmalas; mehs ar kahdeem fulaineem palikahm wehl te. Nu atkal mums zehlahs grubtakas deenas, abi, Namseyers un Kühne gruhti faslima. Englandeeschu wirfneels, majors Brownell atlaida tohs zeetumā turetus Aschanteesches un suhtija wehsti pee lehnina us Kumasi, luhgt, ka mehs tapatum walā laisti; bet pawelti. Adu-Bofo ar jau bij ar fawee lara spehleem Kumase eegahjis, bet mehs wehl tapahm tureti.

(Us preefchū beigums.)

Misiones dahwanas sanemtas:

no Sables drauds	15 rubf.
„Tukuma wahzu dr.	7 "
„Kandawas dr.	30 "
„Balgales dr.	5 "
„Aisputes dr.	6 "
„Zelgawas latw. lauku dr.	19 "

M. Raeder,
Kurz. mis. generalreferents.